Ocalić od zapomnienia

nr 21 **wrzesień - październik 2011 r.**

Harcerskie jubileusze.

O początkach światowego skautingu i polskiego harcerstwa, o wydarzeniach dotyczących tego zagadnienia i postaciach związanych z tworzeniem drużyn skautowych, zaczęto coraz dokładniej mówić w latach 80-tych XX wieku

Twórca angielskiego skautingu - Robert Baden-Powell i inicjator ruchu skautowego w Polsce - Andrzej Małkowski stali się postaciami bliskimi polskim harcerzom. Urządzano kominki, ogniska, spotkania, w czasie których członkowie ZHP zapoznawali się z historią harcerstwa.

Twórcy światowego i polskiego skautingu

W roku 1981, w 70-lecie powstania harcerstwa w Polsce, odbył się we wrześniu, w Krakowie, zlot jubileuszowy harcerzy z całego kraju.

Komenda zlotu

Poczty sztandarowe

Delegacje drużyn częstochowskich, a nawet całe drużyny, wzięły liczny udział w tej imprezie, która zapoczątkowała zainteresowanie harcerzy przeszłością ich organizacji.

Drużyna „Amonit” z Częstochowy

Przygotowanie drużyn do apelu

Odbywały się spotkania z uczestnikami wydarzeń związanych z początkami ruchu harcerskiego, z żyjącymi członkami Szarych Szeregów, nadawano też drużynom harcerskim imiona działaczy Szarych Szeregów, uczestników walk, w których harcerze brali udział razem z żołnierzami, itp.

W roku 1982, w 70 rocznicę powstania harcerstwa w Częstochowie, we wszystkich szczepach odbywały się uroczyste zbiórki, zapoznawano młodzież z dostępnymi materiałami źródłowymi, przybliżano sylwetki twórców częstochowskiego skautingu.

Konkurs „Złota Lilijka” w tym roku związany był tematycznie również z jubileuszem 70-lecia.

75 rocznica powstania harcerstwa w Polsce, ze szczególnym zaakcentowaniem jego początków w Częstochowie i regionie, odbyła się już bardzo uroczyście. W Młodzieżowym Domu Kultury na Rakowie została zorganizowana wystawa, na której prezentowano ciekawe eksponaty z różnych okresów działalności częstochowskich drużyn harcerskich. Były to sztandary, proporce, odznaki, zdjęcia, kroniki, itp.

Komitet organizacyjny wystawy: hm Ryszard Stefaniak, hm Janusz Całusiński, hm Mirosława Błaszczak- Całusińska i hm Edward Szostak, a na zdjęciu obok – goście zwiedzający wystawę

Uroczyste otwarcie wystawy przez komendanta Hufca hm Tadeusza Trzynę, w grudniu 1986 roku, cieszyło się ogromnym zainteresowaniem nie tylko harcerzy i mieszkańców Rakowa

Po uroczystości otwarcia wystawy, w której uczestniczyli przedstawiciele władz miasta, odbył się harcerski występ w Sali widowiskowej Domu Kultury. Harcerze zaprezentowali montaż słowno - muzyczny przedstawiający dzieje harcerstwa.

W 5 lat później, podobna wystawa, jeszcze bogatsza w ciekawe eksponaty, została urządzona w Ratuszu. Poszczególne plansze i stoiska przedstawiały kolejne okresy 80-letnich dziejów harcerstwa w Częstochowie.

Komendant Hufca hm Wojciech Krogulec otwiera, a następnie zwiedza wystawę

Wystawę mogli zwiedzić wszyscy mieszkańcy miasta oraz przybywający do Częstochowy pielgrzymi i turyści, ponieważ ekspozycja prezentowanych pamiątek trwała ponad 2 tygodnie. Liczbę tych bogatych zbiorów należało zawdzięczać mieszkańcom Częstochowy, którzy pozytywnie odpowiedzieli na apel Komendy Hufca informujący o wystawie.

Właściciele historycznych dokumentów, fotografii, odznak, zapisków pamiętnikarskich, itp. chętnie wypożyczali, a nawet przekazywali na własność organizatorom wystawy posiadane pamiątki. Dzięki temu społecznemu zrozumieniu wystawa była bogata w bardzo interesujące eksponaty.

85-lecie harcerstwa, w roku 1996, było jeszcze bardziej uroczyste od poprzednich jubileuszy. Wystawa zorganizowana została również w salach częstochowskiego Ratusza. Była ona podsumowaniem wielu imprez o różnym charakterze, nawiązujących do jubileuszu.

Po otwarciu wystawy, w której uczestniczyło wielu gości – przyjaciół i sympatyków harcerstwa, harcerze przygotowali kominek o tematyce historycznej

Zebrani mogli usłyszeć gawędę przypominającą harcerskie dzieje oraz liczne, piękne pieśni i piosenki, niektóre – sięgające swym początkiem kilkudziesięciu lat.

Na Jasnej Górze, w Kaplicy Cudownego Obrazu została odprawiona msza św., w intencji częstochowskiego harcerstwa, a po niej delegacja Hufca złożyła na ręce biskupa Antoniego Długosza pamiątkowe wotum, które wzbogaciło bardzo liczne zbiory dziękczynnych wotów zebranych w jasnogórskim sanktuarium.

Wieczorem odbyła się jubileuszowa akademia w sali klubu „Politechnik”, w czasie której najbardziej zasłużeni instruktorzy harcerscy otrzymali liczne odznaczenia i pamiątkowe medale 85-lecia.

Uroczyste podsumowanie obchodów jubileuszu i odznaczenia dla seniorów

Obchody 90-lecia harcerstwa rozpoczęły się kilkoma ważnymi imprezami rozpoczętymi wiosną 2001 roku. Były to:

- bieg patrolowy „Szlakami Miejsc Pamięci Narodowej”;
- ogniska i kominki poświęcone dziejom harcerstwa;
- spotkania z seniorami – dawnymi członkami ZHP;
- prezentowanie sylwetek wybitnych działaczy harcerskich ziemi częstochowskiej;
- apel poległych w rocznicę powstania Szarych Szeregów;
- wystawa prezentująca 90-letni dorobek częstochowskiego harcerstwa;
- spotkanie pokoleń i msza św. na Jasnej Górze kończąca obchody 90-lecia.

Wystawę zorganizowano, podobnie jak w dwa poprzednie jubileusze, w częstochowskim Ratuszu. Starano się, by prezentowane zbiory przedstawić nieco inaczej niż w latach poprzednich.

I choć większość eksponatów była ta sama, co na poprzednich wystawach, organizatorom udało się zmienić nieco wystrój ekspozycji i uzyskać wrażenie odmienności.

Spotkanie pokoleń z harcerskim kominkiem odbyło się w nastrojowym otoczeniu Bastionu św. Rocha na Jasnej Górze po wcześniejszej mszy św. w intencji harcerzy, zuchów i instruktorów.

W czasie tej uroczystej mszy, przed Cudownym Obrazem w jasnogórskiej kaplicy, złożono

Akt Zawierzenia Matce Bożej Królowej Polski, w którym podziękowano Maryi za dotychczasową opiekę i oddano się pod Jej macierzyńskie przewodnictwo na dalsze lata harcerskiej służby Bogu, ojczyźnie i bliźnim.

Komendant Hufca złożył na ręce biskupa pamiątkowe wotum: liść dębu z wizerunkiem Matki Bożej Częstochowskiej i krzyżem harcerskim.

Z okazji 90-lecia harcerstwa ziemi częstochowskiej została wydana specjalna, okolicznościowa plakietka.

Po kolejnych 5-ciu latach, w 95 rocznicę początków ruchu harcerskiego na naszym terenie, jako zakończenie kilkumiesięcznej kampanii przygotowawczej, uroczysta gala jubileuszu odbyła się we wrześniu i październiku 2006 roku.

Wystawa, którą urządzono w częstochowskim Pałacu Ślubów, była nieco skromniejsza w ilości eksponatów, ze względu na ograniczoną powierzchnię udostępnionej w tym celu sali.

Dh Bogusław Stanisz przed wejściem na wystawę

Harcerskie proporce

Wybrano więc z posiadanych zbiorów to co było najważniejsze w poszczególnych okresach historii harcerstwa.

Nad wystrojem wystawy czuwał, jak i w poprzednich latach, druh harcmistrz **Ryszard Jakubiak** uzdolniony plastycznie i mający wiele interesujących pomysłów. Jego autorstwa są liczne plakietki i znaczki okolicznościowe, on również projektował kilka tablic pamiątkowych znajdujących się na terenie naszego miasta.

Pracując od lat w Hufcowej Komisji Historycznej stał się świetnym archiwistą, gromadząc i porządkując pamiątki z przeszłości harcerstwa. Zawsze chętny do bezinteresownej pracy dla dobra Hufca, gotowy na każdą okazję służyć swoim talentem plastycznym.

Uroczyste otwarcie wystawy odbyło się w holu Pałacu Ślubów z udziałem gości: przedstawicieli władz miasta, seniorów harcerstwa i dyrekcji szkół.

Impreza podsumowująca obchody 95-lecia miała miejsce w klubie „Politechnik”.

Pomyślana została jako opowieść o dziejach harcerstwa, którą przekazywała przy kominku swoim wnukom – zuchom, babcia – dawna harcerka i instruktorka, druhna harcmistrz Halina Pałka.

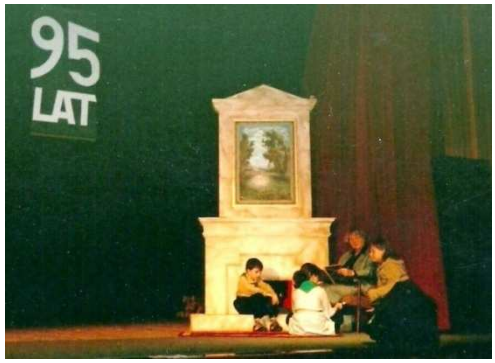

Opowiadanie „druhny babci” ilustrowane było scenkami historycznymi w wykonaniu harcerzy, piosenkami z dawnych lat oraz obrazami filmowymi ukazującymi się na ekranie umieszczonym w tle sceny.

Po części artystycznej, przyjętej z aplauzem przez wypełnioną do ostatniego krzesła widownię, nastąpiły wyróżnienia, odznaczenia i podziękowania. W długim holu „Politechnika” ustawiono plansze ze zdjęciami, które nie zmieściły się na wystawie w Pałacu Ślubów. Wpisy gości do kroniki Hufca i wywiady przeprowadzone przez przedstawicieli miejscowej prasy zakończyły pracowite i udane obchody jubileuszu, ostatniego przed nadchodzącym 100-leciem harcerstwa.

W maju 2008 roku swój jubileusz obchodzili harcerze z Blachowni. Było to 90-lecie skautingu na tym terenie. Blachownia miała bogatą historię jako miejscowość i nie mniej zróżnicowane były jej harcerskie dzieje.

W różnych okresach tego 90-lecia Blachownia była samodzielnym hufcem, gminnym związkiem drużyn, jak również częścią Hufca Częstochowa. Wszystko to zostało przedstawione na jubileuszowej wystawie zorganizowanej przez tamtejszych instruktorów harcerskich.

Są oni wciąż czynnie zaangażowani w służbę dla ZHP. Starannie przygotowana uroczystość zgromadziła wielu gości: przedstawicieli władz, harcerzy i instruktorów z Częstochowy oraz innych miejscowości, a także sympatyków i przyjaciół harcerstwa.

Delegacja KH ZHP Częstochowa

hm Jerzy Wawszczak otrzymuje odznaczenie

W kwietniu 2009 roku swój jubileusz obchodzili harcerze ziemi kłomnickiej. Uroczystość jubileuszowa harcerzy odbyła się w 90 rocznicę utworzenia pierwszej drużyny harcerskiej na tym terenie. Była to drużyna męska im. Zawiszy Czarnego zarejestrowana jako 23 Drużyna Harcerzy w Komendzie Hufca Radomsko.

Piękne wspomnienia z działalności tej drużyny przedstawione są w Gminnym Biuletynie Informacyjnym „Gazeta Kłomnicka", w kwietniu i maju 2009 roku. Wydano również z tej okazji publikację Krzysztofa Wójcika p.t. Wychowawcy patriotów. Monografia Harcerstwa Ziemi Kłomnickiej w 90 rocznicę powstania pierwszej drużyny.

Sztandar pierwszej drużyny Harcerskiej w Kłomnicach

Obchody jubileuszu rozpoczęły się Apelem Poległych na cmentarzu parafialnym w Kłomnicach, gdzie złożono kwiaty na grobach poległych i zmarłych harcerzy. Następnie po odbytej mszy św. w intencji zmarłych i żyjących harcerzy, odbyła się oficjalna uroczystość przed Zespołem Szkół w Kłomnicach, w której uczestniczyli licznie zaproszeni goście.

Uroczysty apel na cmentarzu

Tablica poświęcona poległym harcerzom

Ważnym momentem uroczystości było odsłonięcie tablicy pamiątkowej wykonanej według projektu harcmistrza Ryszarda Jakubiaka.

Wszyscy obecni goście otrzymali okolicznościowe medale, których projekt był również jego autorstwa.

Komendant Hufca ZHP Częstochowa, hm Adrian Staroniek wręczył trzem druhom-seniorom, szczególnie zasłużonym w działalności harcerskiej, medale Za Zasługi dla Hufca Częstochowa.

Wśród zaproszonych gości byli dawni harcerze z Kłomnic: przybyły aż z Australii Ryszard Strzelecki oraz mieszkająca obecnie we Francji Felicja Jarosińska, prowadząca kiedyś drużynę żeńską w Kłomnicach.

Dużym zainteresowaniem cieszyła się przygotowana specjalnie na tę okazję wystawa. Ukazywała historię kłomnickiego harcerstwa wyrażającą się w licznych zdjęciach, kronikach, odznakach i innych harcerskich pamiątkach.

Atmosfera imprezy była serdeczna, niemal rodzinna. Rozmowy, wspomnienia i wspólny śpiew połączył harcerskie pokolenia. Przygotowaniem uroczystości zajmowało się, przez czas ją poprzedzający, wielu zainteresowanych osób, których nazwiska wymieniono w „Gazecie Kłomnickiej.

Przemarsz harcerzy kłomnickich i ich gości na uroczystości jubileuszowe

Komisja Historyczna

Hufca ZHP Częstochowa